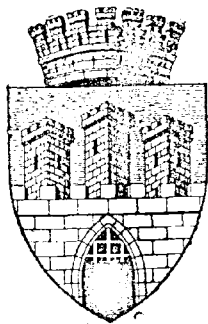

Anul XIII. Nr. 15.

1 August 1933.

BULETINUL OFICIAL

AL MUNICIPIULUI CLUJ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Primăria, Str. Regina Maria 2. Telefon Nr. 56.

Apare de două ori pe lună sub îngrijirea
SECRETARIATULUI GEN. AL PRIMĂRIEI

Reproducerea fără indicarea isvorului este interzisă. — Publicațiunile oficiale se pot însă reproduce fără nici-o restricție.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuprinsul:

- Conferința ținută la 20 Mai 1933 de dl. Profesor Dr. V. Pârvulescu dela Academia de Inalte Studii Agronomice din Cluj, cu ocazia „Zilei Laptelui”, în sala Liceului de fete „Regina Maria” din Cluj.
- Publicațiuni oficiale.
- Modif. art. 8 din Regul. de ajutorare a angajaților Primăriei.
- Regulamentul ref. la circulația pietonilor și vehiculelor în raza Municipiului Cluj

TIPOGRAFIA „CARMEN” PETRU P. BARIȚIU, CLUJ, STRADA BRATIANU 13.

Conferință ținută la 20 Maiu 1933 de Profesor Dr. V. Pârvulescu dela Academia de Inalte Studii Agronomice din Cluj, cu ocazia „Zilei Laptelui“, în sala Liceului de fete „Regina Maria“ din Cluj

Onorată Asistență,

A fost totdeauna un adevăr băttător la ochi că natura, operă a forțelor dumnezeiești puțin cunoscute încă pentru noi, este școala cea mai desăvârșită pe care omul înainte de a năzui să o descifreze și să o controleze trebuie să o ia de model, să se străduiască să învețe de la ea, să se muncească a se folosi de ceea ce ea îi oferă și în sfârșit să o admire pentru perfecțiunea și pentru frumusețea ei artistică ideală.

Dacă ar mai fi cineva, care ar avea vre o urmă de îndoielă asupra acestui strălucitor adevăr, l'ar fi deajuns acelui să privească în juru-i în zilele acestea de reînviere primăvărată, spre a vedea arta incomparabilă și perfecțiunea uimitoare cu care apare și se dezvoltă fiecare frunzuliță, ori fiecare dintre părțile componente ale florilor.

Aceiași perfecțiune și aceeași eleganță o găsim în compunerea cea atât de complexă și funcționarea cea atât de armonioasă a ființelor animale. Iar dacă ar fi cazul să vă descriem aici pe înțelesul oricui stările prin care evoluează ființa unei păsărele d. ex. pentru ca dela oul în aparență mort și indiferent să ajungă în puține zile la făptura cea gingașă și cochelă a pușorului de găină, adevărat bibelou insufletit, mirarea dumneavoastră ar fi, sunt sigur, foarte mare!

Dar, Onorată asistență, eu nu aș fi surprins de loc, dacă mulți dintre D-voastră nu ar fi aflat că mama natură merge cu solitudinea ei atât de departe, că se îngrijește ca pușul de găină care-l luăm ca exemplu, să albă în trupul lui hrana trebuitoare pentru încă 2—3 zile după eșirea lui din ou.

Pentru ca astfel să-i rămână timp să se mai luptească și să-și dea seamă cât de cât despre lumea ce-l înconjoară, iar mamei lui proprii răgazul să și poată aduna și pe ultimii noi născuți al cuibului spre a porni cu toții în căutarea hranei cea de toate zilele.

Ființele mai superioare în organizație, nasc însă mai plâpânde de cât paserile de casă și dintre toate poate că omul naște cel mai nepulincios. — Aicea natura a fost pentru acea și mai prevăzătoare: ea a dat mamei brațe ca să-și poată purta și copilul, iar în suflet i-a sădit dragostea instinctivă de a nu se despărți de el și de a-l auzi și prin somn plânsul. Tuturor le-a mai dat încă și darul de a plămădi din

trupul lor hrana de tot momentul pentru cele dinău și destul de numeroase zile ale vieții pușului.

Hrana aceasta este celace numim în limbajul zilnic „lapte“.

Nu este prin urmare logic să fim curioși cu toții de a cerceta mai deaproape ce este laptele acesta minunat? Fiindcă este inadevăr ceva cu totul aparte lichidul acesta alb, care fără alt adaus întreține sănătatea ființei nou născute, ba încă și aceasta este și mai uimitor, îi permite să crească și să se desvolte cum trebuie, adevă în mod normal. Pe când dacă în loc de lapte dăm noului născut altfel de mâncare, oricare ar fi ea, fie din bucătărie, fie din farmacie, dezvoltarea lui se face încet sau greu, sau de loc, ba adesea hrănirea aceasta nenormală cauzează chiar moartea.

Laptele are deci în el tot ceea ce trebuie unei ființe nou născute ca să crească și să se desvolte; iar părțile ce-l compun sunt astfel drămuite, se află adevă în așa proporții și legături reciproce că dezvoltarea ființei se face normal.

Din ce se compune așa dar laptele? Mai întâu din apă și anume: într'un litru de lapte 850—890 grame este apă și apoi un zahăr special, lactoza, 40—50 gr. la litru; o grăsime: untul 25—55 gr.; o substanță complicată numită caseină 32—42 gr.; în sfârșit: săruri minerale 6.5—8 gr.; adică puțină sare de bucătărie, puțin potasiu, ceva mai mult calciu, niște săruri numite fosfați și în foarte puțină cantitate alte câteva săruri, plus fermenți.

Laptele are o compoziție chimică foarte complexă, de altfel și compoziția fizică deasemenea. Așa spre exemplu numai grăsimea — untul — conține cam 9 substanțe chimice diferite și sunt 13 feluri de săruri etc.

Mai conține laptele și unele dintre substanțele acelea încă în parte misterioase, numite *vitamine*, despre care am auzit cu toții și fără care știm că sănătatea și creșterea normală a copilului nu este posibilă, dar mai ales dezvoltarea și întărirea normală a oaselor suferă mult.

Unele dintre componentele laptelui cum este caseina și lactoza nu pot fi imitate de om; celelalte nu pot fi amestecate exact în aceleași proporții și cu aceleași calități; altele cum sunt vitaminele, arătarăm că nu sunt nici măcar destul de cunoscute.

Astfel că în total, omul cu toată știința sa actuală nu poate fabrica o singură picătură de lapte;

nici nu știe fabrica un alt produs care să poată înlocui laptele.

Dar dacă laptele este alimentul natural și indispensabil al copilului, el este un foarte prețios aliment pentru copil în tot cursul creșterii lui inclusiv perioada cea critică dintre 10 și 18 ani, când creșterea trupeză se face foarte repede, iar evoluția generală a organelor interne în total și a celor sexuale în particular urmează un ritm din ce în ce mai accelerat, ca și dezvoltarea intimă a facultăților mintale și nervoase în genere.

Este adevărat că ființa omenească poate folosi în epoca aceea tot felul de alimente, dar laptele, dacă nu mai este acum indispensabil ca pentru copilul mic, este totuși un aliment prețios, fiindcă are calități ce nu se găsesc întrunite în așa chip potrivit în nici un alt aliment. Pentru că așa după cum văzurăm laptele este mai întâi un aliment *complet*; adică cine absoarbe o cantitate suficientă zilnic și anume cam 1/12—2 l., este sigur că s'a hrănit cu tot ce-i trebuie și nu mai are trebuință de nimic în plus, dar laptele are încă anumite calități ce-l pun deosebit de valoros chiar în rândul medicamentelor.

El este anume, foarte bun pentru stomacul și intestinalele obosite, fiindcă este lesne de digerat, adică de digerat, așa că hrănește pe om fără a-l încălca ori îngreuna pânțele; Laptele spală și curăță sângele, fiindcă prin zahărul, sărurile și apa ce conține trece lesne în sânge și prin rinichi, cărora le înlesnește mult funcționarea pe care o regularizează și ajută formarea urinei, pe care o înmulțește considerabil, ducând astfel afară din corp otrăvurile ce în mod natural se adună în sânge — prin viața de toate zilele a corpului omnesc. Dar laptele ajută mult buna funcționare a ficatului, mai ales prin aceea că micșorează partea de muncă a acestui organ, dându-i astfel răgaz să se odihnească. Dacă timpul ar permite eu aș demonstra mai amănunțit de ce mare importanță este acest fapt, fiindcă dacă v'aș expune D-voastră multiplele sarcini ale ficatului în trupul omnesc, v'ați convinge repede că organul acesta este unul dintre cele mai muncite și de aceea ajunge să fie adeseori surmenat, mai ales dela vârsta de 40 ani încolo.

Nu mai puțin ajută hrănirea cu lapte buna funcționare a pielii. Este posibil ca d-voastră să nu știți, Onorată Asistență, cât de numeroase sunt funcțiunile pielii; îndeosebi, ce rol important are ea în curățirea sângelui de felurite otrăvuri pe care viața le îngâmădește în sânge; cum pielea este nevoită de foarte multe ori să ajute ori să înlocuiască ficatul și rinichii obosiți. Este poate suficient să atrag atențiunea Dvs. asupra a două fapte lesne de controlat de oricine: mai întâi că nu există aproape boală ale cărei efecte să nu se vadă și pe piele, încât eu nu exagerez de loc zicând că pielea este o

foarte sensibilă oglindă a sănătății ori cărei dintre noi; iar al doilea, că sunt excepționale cazurile când se vede o persoană cu piele absolut normală, chiar dacă considerăm numai pielea feței. Dar cine nu știe dintre noi că nimic nu reflectează mai sincer vârsta persoanelor ca pielea? Cine poate să aibă tenul trandafiriu al copiilor? Sau rumeneala înimăbilită dela 18 ani?

Eu nu voi aduce altă dovadă despre binefacerile și efectele laptelui asupra hrănilii în general și asupra pielii în particular decât rugându-vă să vă amintiți sau să observați fața ciobanilor când coboară toamna din munte! Și doar viața ce duc ei acolo, nu este vă asigur, dintre cele mai ușoare.

Atât de mult bine pe care-l face laptele diferitelor părți importante ale omului și pe care le enumerăm nu rămâne desigur fără influență asupra celei mai delicate părți din mașina noastră viețuitoare, cea a sistemului nervos. Consumarea de lapte în fiecare zi, bineînțeles ca adaos la celelalte mâncări, limpezește mintea, gonește ori împușinează gândurile triste și ne-aduce tuturora, mai multă sau ceva mai multă răbdare, mai multă liniște, blândețe, mai multă și mai afectuoasă bunătate în raporturile cu semenii noștri, ori cu cei din jurul nostru. Este o veche și cuminte observație că un pahar de lapte băut înainte de culcare, aduce un somn liniștit și lipsit de vise urâte. Mai ales unit cu o rugăciune scurtă, așa cum făceau și ne sfătuiau și pe noi părinții și bunicii noștri, fiindcă concentrarea minții asupra sensului frumos al rugăciunii, curăță mintea de gândurile stăpânitoare ale zilei scurse și creierul fiind astfel odihnit, trupul mai este potolit de acțiunea binefăcătoare a laptelui.

Cred Onor. Asistență că am dovedit îndeajuns pentru ce laptele este un aliment indispensabil pentru copii, că el este un adevărat medicament binefăcător pentru bolnavi și bătrâni și în sfârșit că pentru ori ce vârstă și pentru ori ce ființă omenească laptele este aducător de sănătate și voce bună, dacă se folosește în măsură cât mai mare în hrana de toate zilele.

Să nu uităm, că am arătat că pentru femei (îndeosebi) laptele ajută foarte mult la întreținerea pielii și anume el face pielea moale, fragedă, și albicioasă, prelungind fără îndoială tinerețea figurii și a corpului întreg.

Aceleași efecte ori numai pe unele le au și celelalte derivate ale laptelui cum este smântâna, untul, iaurtul, numeroasele brânzeturi.

Totuș este bine cred, să vă prezint d-voastră unele dintre acestea derivate de lapte, fiindcă ele se pot grupa lesne în trei categorii: unele ce au de scop să înlesnească conservarea laptelui timp îndelungat, cum este pulbera de lapte și diferitele produse numite în comerț făinuri lactate; altele ce sunt rezultatul modificării laptelui prin introducerea în el de

fermenți ce-l încheagă și-l dau un gust acru mai mult sau mai puțin accentuat. În categoria aceasta intră iaurtul, laptele bătut, laptele covăsit și kefirul. Asupra lor este bine să ne oprim un moment. Laptele obișnuit când ajunge în stomacul nostru este încheagat și numai după aceea începe să fie mistuit. La iaurt, lapte bătut, lapte covăsit și kefir încheagarea se face dinainte, astfel că mistuirea se face mai repede și mai cu înlesnire. Ba kefirul este o băutură cu gust deosebit de plăcut, acrișor și înepător, fiindcă are și o cantitate destul de însemnată de acid carbonic, ca apa sifoanelor.

Dar atât iaurtul cât și kefirul conțin fermenți atât de prețioși pentru corpul omului, că aceste forme ale laptelui devin adevărate medicamente. În adevăr d-voastră ați auzit desigur că în intestinale noastre cresc și se înmulțesc multe feluri de microbi ajungând la miliarde, ca număr. Microbi aceștia ne sunt folositori, fiindcă înlesnesc mistuirea, însă ei ne fac și rău mai ales în timpul sezonului calduros. Ei bine, fermenții din iaurt și kefir, dar cei din iaurtul bine preparat mai în deosebi, distrug foarte mulți dintre microbii aceștia din intestine și printr-o întâmplare fericită îi distrug tocmai pe cei care ne pot face mai mult rău. Iată unul din motivele pentru care auzim adesea pe medici recomandând persoanelor convalescente, debile ori oboseite o cură de iaurt, ori și de kefir — asociate cu anumite regimuri și anumite alte medicamente. Pentru aceleași motive sunt azi în multe țări civilizate chiar institute științifice specializate în alegerea fermenților pentru lapte, fermenți ce sunt vânduți apoi fabricanților de iaurt, de kefir ori de anumite brânzeturi. Fiindcă sunt unele brânzeturi numite „moi” cum este „gervals-ul” și care au cam aceleași proprietăți ca iaurtul. Ba încă și pentru fabricarea untului, zământăna din care el se va scoate este însemnată cu fermenți de aceștia anume aleși, din care cauză untul preparat în felul acesta este nu numai mai gustos și mai aromatic, dar și mai bun pentru digestiune, mai igienic deci.

În o a treia și ultimă categorie grupăm, din punctul nostru de vedere, brânzeturile numite „fierte”, adică acelea pentru a căror preparare este nevoie de fierberea laptelui și încheagarea lui, adică de strângerea caseinilor pe care o menționăm adineori într'un ghem, într'o masă albă ori gălbui mai mult sau mai puțin tare, care nu este altceva decât ceea ce se numește caș proaspăt.

Brânzeturile acestea sunt extrem de felurite. Unele dintre ele se consumă așa, după ce au fost puțin sărate și printre ele telemeaua noastră românească trebuie citată în special. Când este bine și curat preparată, telemeaua sau brânza de Brăila este un aliment gustos și foarte hrănitor prin untul și zahărul ce conține, dar cei care se cunosc mai puțin este că aceasta bine făcută și numai aceasta, este prin fer-

menților lactici pe care ea-i conține, o minunată doctorie pentru intestinalele oboseite ori cu inflamațiuni vechi.

Foarte multe brânzeturi sunt supuse înainte de a fi date în consumație fermentării sau dospirii, operație ce durează luni de zile și are de scop să facă mai ușor de mistuit caseina ce le compune. Brânzeturile acestea sunt hrănitoare, plăcute la gust și preferate de unele persoane chiar atunci când mirosul displace altora; însă toate sunt mai grele de mistuit decât brânzeturile moi, și din cauza aceea numai persoanele sănătoase și cari muncesc mult fizic le pot suporta.

Dintre toate aceste atât de felurite aspecte ale laptelui, care după cum arătarăm toate sunt bune și au calitățile lor, cel mai bun și mai igienic tot laptele natural este. Ba încă cel mai bun dintre toate pentru trebuințele și gustul omului este laptele de vacă, ori de bivoliță, așa cum este el în momentul mulsorii. Fiindcă să nu perdem din vedere că pe lângă alte modificări asupra cărora nu ne putem opri aici, laptele fierț pierde unele dintre vitamine, iar pentru mistuit cel de oale este ceva mai greu, în special pentru copiii mici de tot. Felul acesta de lapte cere însă să fie muls în condiții de curățenie pe care numai o persoană luminată le poate realiza, iar animalul dela care este muls, trebuie să fie de o sănătate ireproșabilă.

Dar atunci, Onorată Asistență, dacă laptele este un aliment atât de minunat și desigur că în urma lămuririlor pe care le-am adus aci și pe care poate mulți dintre Dvs. le cunoșteau deja, așa este, pentru ce atunci nu se consumă lapte și derivate de ale lui cu mult mai mult la noi în țară. Fiindcă noi românii suntem printre țările ce consumă cele mai puțin lapte, unt, brânzeturi de tot felul, etc.

Sunt ele prea scumpe? Fajă de calitățile ce posed, desigur că nu. Când 2 litri de lapte ajung pentru hrănirea unui om adult pentru o zi întreagă și aceste 2 litri costă 12—16 lei, nu se poate zice că este scump. Și la fel se poate spune în general pentru toate derivatele, care nu sunt nici mai scumpe nici mai proaste ca în alte țări, unde totuși, dovadă Elveția, Olanda, Danemarca, Anglia, Germania, Franța, consumul este cu mult mai mare ca la noi. Cauzele pentru care noi românii consumăm puțin lapte sunt numeroase, dar câteva numai, sunt cele principale.

Cea mai importantă mi se pare obiceiul, care a făcut la noi din lapte un articol de hrană numai pentru copii. În multe, în foarte multe părți oamenii noștri în vârstă socotesc că este chiar rușine, că nu este cum am zice, de demnitatea lor să consume laptele, băutură pentru bolnavi ori nepulincioși.

Să ne închipuim numai ce ar fi dacă cineva ar propune un premiu pentru persoana ce ar reuși să

consume cea mai mare cantitate de lapte într'un timp dat.

O astfel de întrecere pare totuși foarte naturală între bărbați, când este vorba de băuturile alcoolice, spre ex. O altă cauză este obiceiul de a abuza de lapte în hrănirea copiilor. Nu doară că de fapt ei ar consuma prea mult lapte, dar li se impune în silă alimentul acesta, ori numai acesta, fiindcă observația ne arată că omul simte de tânăr nevoia de o hrană variată. Și așa cum spuserăm deja, a consuma zilnic lapte este una și a pretinde ca cineva sănătos să consume zilnic numai lapte, ori numai derivate de lapte, este o imposibilitate, fiindcă în curând s'ar desgusta până la îmbolnăvire, ori s'ar desgusta pentru totdeauna. Așa se explică faptul că mulți copii rămân de mici desgustați pentru toată viața de lapte și a-desea de tot ce conține lapte.

O altă cauză pentru care nu se consumă la noi mai mult lapte este fiindcă nu ne gândim s'o facem. Bucătăria românească este destul de bună și variată dacă socotim fiecare mâncare în parte, dacă însă judecăm armonizarea felurilor de mâncare dintr'un prânz sau cină, compunerea a ceea ce se cheamă menu, pentru a ne exprima în felul obișnuit, ori dacă ne gândim la succesiunea meniurilor unei zile sau ale zilelor unei săptămâni, constatăm că ele se fac mai întotdeauna după alte considerente decât ale igienei sau ale rațiunii. Snobismul ori capriciul sunt de cele mai multe ori factorii determinanți; sau poate și spiritul de o economie rău înțeleasă.

Într'un program culinar bine ordonat laptele și derivatele lui ar putea intra zilnic și în măsură importantă.

Dar laptele își are locul său ce ar trebui să nu fie luat pentru motivele expuse, ca băutură, fie hrănitoare, fie răcoritoare, etc. la mesele mici de dimineața, de după amiază, sau înaintea culcării. Pentru ce ar fi mai plăcut sau mai elegant ceaiul, care nu are decât cusururi și nici măcar calitatea de a fi produs la noi în țară. Credeți Dvs. că Englezii și Rușii au popularizat folosirea ceaiului din motive igienice? Ori din motive comerciale?

Toate aceste considerațiuni ne duc la concluzia că dacă laptele ar avea susținători convinși de calitățile lui și care ar voi să se ocupe să convingă și cealaltă lume de avantajele ce ar avea consumând lapte și derivate de ale lui, s'ar crea repede obiceiul, sau la început „moda” aceasta bine făcătoare, care cu suficiența stăruință ne-ar intra în viața de toate zilele și ar rămâne pentru totdeauna.

Iată, Onorată Asistență, pentru ce s'a creat și la noi în anul 1930 la București un comitet de persoane bineintenționate, care și-au luat hotărârea ca în fiecare an în cursul unei săptămâni, să încerce prin toate mijloacele de a convinge pătura noastră cultă de necesitatea individuală dar și națională de

a consuma cât mai mult lapte și derivate de lapte.

Zisel, Onorată Asistență, că este o *necesitate națională* ca noi românii să propovăduim folosirea cât mai întinsă a laptelui ca hrană. Și fiindcă am întrebuințat expresia aceasta mare de necesitate națională, vă rog să-mi îngăduiți să dovedesc că este așa.

Și este în adevăr așa mai întâiu fiindcă poporul nostru se hrănește nerațional, puțin igienic, dar în deosebi se hrănește insuficient, poporul român mai ales țăranul român mănâncă prea puțin cantitativ și mâncări prea, prea puțin hrănitoare.

Omul, Onorată Asistență, este o mașinărie alcătuită așa că nu funcționează normal și nu durează, decât dacă mănâncă bine și muncește mult. Priviți, dacă voiți o dovadă, priviți, Dvs. copiii, aceste admirabile făpturi în curs de dezvoltare; nici un moment nu pot sta locului și nici când, dacă sunt sănătoși, nu refuză și nici nu se plâng că nu mai pot mânca ceva.

Amintiți-vă Dvs. de epoca acea dintre 12—18 ani, când copilul crește și se dezvoltă văzând cu ochii și gândiți-vă la orele de nemișcare la cari sunt supuși zilnic în școli dela vârsta de 6—7 ani până la 20 ani cel puțin. Să ne amintim și de hrana pe care o primesc în unele internate mai ales, ori în cazărmi. Și vom înțelege ușor că o ființă nu poate să se desvolte normal în astfel de condițiuni. Eu nu știu ce rang mai ocupă azi în hrănirea școlară a tineretului varza, fasolea și cartofii, dar nu mă pot stăpâni de a crede că numărul celor ce au rămas azi din cei 150 de inși cari au trecut acum 39 ani pragul liceului din Turnul Severin ar fi cu mult mai mare dacă varza și cartofii din anii copilăriei noastre ar fi fost înlocuite mai des cu lapte și derivate de lapte.

Dar dacă hrana noastră a școlarilor a fost sărăcăcioasă, ea a fost totuși neasămănat mai bună, decât a colegilor mei de școală primară rămași în satul nostru; și eu sunt sigur că pentru mulți dintre ei hrana neîndestulătoare a fost cauza pentru care ei dorm azi somnul de veci.

Românul nostru și cel din vechiul regat în deosebi, se hrănește peste măsură de sărăcăcios. După munca istovitoare din zilele de vară el nu știe să-și astâmpere foamea decât cu porumb și cu zarzavatură, iar oboseala și-o amețește cu alcool.

Când un popor se hrănește în felul acesta, starea lui trebuie să ne îngrijoreze pe toți. Sunt și azi multe comune la noi unde iarna, câteodată chiar și vara, nu se poate găsi în tot satul lapte nici pentru bolnavi.

Este nevoie desigur de o întreagă operă de luminare a satelor noastre, cași a multora dintre orașeni dealfel. Opera aceasta este grea și complicată. Pentru începerea ei sistematică este nevoie de mijloace

mari, adică de bani mulți. Realizarea ei cere timp îndelungat. Dar așa cum gândesc membrii Comitetului Central al Săptămânii Laptelui, un început serios se poate obține prin convingerea treptată a masei populației noastre că laptele și derivatele lui, toate putând fi căpătate fie din comerț, fie produse de către fiecare om la casa lui, acolo unde este posibil, constituiesc alimente complete, îndestulătoare și sănătoase nu numai pentru copii, dar pentru oameni de toate vârstele.

Astfel că așa cum pentru autorități și pentru oamenii luminați în genere este o datorie să se îngrijească de cele trebuitoare hranei sufletește a concetățenilor lor, numai puțin au obligația morală să se ocupe de sfătuiră acestora referitor la modul cum să-și caute și să și pregătească hrana trupească cea de toate zilele. Hrană ce poate fi găsită lesne și în mod fericit îndeosebi în lapte și derivatele de lapte.

Iată pentru ce persoanele ce și-au luat pentru anul acesta sarcina continuării propagandei pentru răspândirea consumației laptelui și derivatelor sale — persoane în fruntea cărora se găsește atât de distinsa persoană a d-lui Deleu, primarul Municipiului Cluj, au hotărât să se adreseze intelectualilor ce conduc învățământul nostru de aici, elevilor și elevilor din școlile de toate gradele, precum și gospodărilor din Municipiu care printre îndeletnicirile dumnealor au și pe acela de a furniza lapte consumației publice. Personal mă felicit că am avut șansa de a fi însărcinat să prezint aceasta importanță chestiune unui auditor atât de distins și în același timp atât de înclinat să ne ajute, desigur cu cele mai frumoase perspective de reușită.

Fiindcă în adevăr, Onorată Asistență, cine poate fi mai ușor de convins despre efectele beneficitoare ale laptelui decât Doamnele ce conduc societățile de binefacere din orașul nostru? Cine poate avea mai multă dragoste de a ajuta pe cei neștuturi și neputincioși decât dânsese, cari zilnic privesc la dispensarele ce întrețin, efectele sărăciei ori a patimelor omenești?

Cine poate fi mai de ajutor decât Doamnele de față a căror ocupație de tot momentul este nu numai instruirea generației de mâine, dar și formarea obiceiurilor și convingerilor acestor generații.

Însfârșit, ce auditoriu mai potrivit pentru înțelegerea importanței acestei chestiuni, ce interesează, cum arătați, neamul nostru întreg, putem eu să am decât tinerele dumneavoastră eleve, care sunt menite să formeze în curând falanga nouă a păturii intelectuale a acestei țări și în a căror memorie vă rămâne sunt sigur, toate cele expuse astăseară aici.

Dar eu sunt și mai fericit că am avut ocazia să mă adresez dumneavoastră în această chestiune, fiindcă am siguranța că în deosebi *femele* ne poate ajuta în lupta aceasta de popovăduire pe care am

început-o. Bărbații pot de sigur să facă mult în aceeași chestiune, dar din alte puncte de vedere. Bărbații pot contribui în mare măsură ca să avem în țară lapte cât mai mult și de calitate cât mai bună. Ei pot sfătui și ajuta pe oamenii noștri ce se ocupă cu ale câmpului sau trăesc în mediul rural să țină vaci multe, sănătoase, de rase perfecționate, care să dea lapte abundent și bogat. Ei pot să-i ajute dându-le diferite feluri de încurajeri și diverse înlesniri.

Bărbații pot să organizeze transportul igienic și rapid al laptelui din regiunile, unde se produce spre regiunile unde se produce mai puțin, — ori spre centrele mari de consum cum sunt orașele în genere, ori orașele mari în particular; pot îngriji ca în stațiunile climaterice și balneare, în centrele industriale și miniere, în fabrici, în ateliere și gări, în cazărmi, în școli etc. să se găsească totdeauna lapte sănătos, abundent și ieftin. Bărbații pot încă stimula producția diferitelor derivate de lapte, brânzeturi etc.

Ei pot întrun cuvânt încuraja și ajuta producția și comercializarea laptelui, dar bărbații au puține mijloace ca să convingă pe copii, pe adolescent și pe bărbat însuși, că este în interesul sănătății lui să nu se lipsească în nici-o zi la masa sa de lapte și derivate de lapte. *Aceasta nu o poate face și nu-o poate obține decât femeia.* Numai femeia, fiindcă dânsa poate începe prin a da exemplul cel bun și în ziua când tot sexul feminin român va fi câștigat pentru obișnuința de a consuma lapte și se va convinge astfel prin practică despre foloasele acestei obișnuințe. Când se va convinge că de fapt orice femeie ce consumă zilnic lapte este mai sănătoasă, mai viguroasă, mai tânără și mai frumoasă decât dacă nu ar consuma lapte și produse de lapte, în ziua aceea lupta este câștigată mai întâiu fiindcă jumătate din populația țării va fi deja consumatoare de lapte și va fi câștigată încă odată, fiindcă vom avea atunci de partea noastră o armată de propagandiste cărora armata adversă a bărbaților consumatori de alcooluri și diverse otrăvuri pregătite cu alcool, nu va putea rezista.

În ziua aceea, Onorată Asistență, sexul frumos și nobil al femeii va fi salvat încă odată națiunea românească. Zic încă odată, fiindcă o prima dată o salvează zilnic din cele mai vechi timpuri și iată cum: Chiar dacă Dvs. nu veți fi prea inițiați în știința nouă a eredității și poate că nu suntem toți cei de față inițiați, totuși cei mai mulți dintre Dvs. ați auzit sau ați observat că în marea majoritate a cazurilor dintre copiii oricărei familii, băieții seamănă mamei, iar fetele seamănă tatălui. Ori este iarăși un fapt indiscutabil că femeia este mai în tot deauna și cel puțin până azi, neasemănat mai cumpătată în toate, cu excepția patimei de a se găti, patimă, ce dealtfel este mai mult o calitate. Femeia nu bea alcooluri, femeia nu-și distruge sănătatea pierzând nopțile prin cluburi, sau localuri diverse. Femeia de ieri și de mâine nu su-

mează. Femeia nu-și muncește creierul până la epuizare. Femeia nu are violențele și inclinațiile spre patimi ale bărbatului. — În sfârșit femeile nu fac războaie unde să plăcă cu milioanele, așa cum obișnuiesc din adâncul vremurilor bărbatului.

Și atunci este evident că firea omenească, când ia forma de femeie, se odihnește oarecum, dar mai ales se purifică, se însănătoșează și recâștigă în vigoare; pe când sub forma bărbătească se zbuciumă, se consumă; se alterează și se uzează. — Este deci probabil, că dacă fii ar continua totdeauna pe tata și numai pe el, iar ficele pe mamă, sexul bărbătesc ar fi distrus de mult, iar omenirea ar fi ajuns la un moment dat, să se compună numai din femei și apoi ar fi perit. Ori astăzi națiunea noastră în deosebi este foarte serios amenințată de trei flagele: procreație și dezvoltare de multe ori neindestulătoare, lipsă deci de vigoare fizică și intelectuală a generațiilor românești din cauza hrănirii insuficiente sau rău înțelese a copiilor și părinților; acesta este primul și cel mai serios flagel ce ne amenință neamul. Să ne uităm în jurul nostru și să ne judecăm imparțial. — Prea mulți nervoși, prea mulți leneși, prea mulți superficiali, prea puțini oameni cu adevărat superiori, prea puțini și prea slabi conducători, prea puține, mult prea puține caractere și un tineret care nu îndreptățește speranțe într'un viitor cu mult mai bun. — Acestea nu sunt vorbe, acestea sunt realități și dacă ar fi scopul conferinței mele, am merge cu analiza mult mai departe pe acest teren. Romanii știau cu toții și Grecii o știau mai demult, că o minte sănătoasă nu se poate găsi decât într'un corp sănătos; știința experimentală actuală a verificat și a confirmat acest vechiu aforism. — În adevăr, Onorată Asistență, așa este. Esența minții, esența creierului se moștenește; se moștenește așa cum o au părinții ori strămoșii; corpul se moștenește și el tot așa, dar amândouă se dezvoltă sdravene ori bolnave, echilibrate ori dezechilibrate, așa cum sunt condițiunile de hrană și igienă. — Dar mintea, adică sistemul nervos cu creierul său sunt influențate mult, foarte mult, de starea de sănătate și gradul de vigoare al corpului. — Să ne îngrijim deci mai întâiu ca toții copiii neamului nostru să aibă și să-și păstreze un corp sănătos și viguros, mintea vine mai mult de la sine, pe ea o putem clasa, fazona și chiar dezvolta într'o măsură oarecare.

Pentru a forma corpuri sănătoase, trebuesc îndeplinite mai multe condițiuni, dar cea dintâiu și cu mult cea mai importantă este hrănirea bună, imbelșugată și igienică. Ceeace nu se poate obține consumând alcooluri, nici ceai, cafea, bonboane ori ciocolată, dar se poate obține în condițiuni foarte bune, perfecte chiar, dacă se hrănește copilul și omul cu mâncări obișnuite, printre cari în deosebi lapte și produse de lapte.

Am zis că națiunea română este amenințată de

trei pericole și arătat cum hrana neindestulătoare este cel mai important. Celelalte două sunt sifilisul și tuberculoza, iar asupra lor nu este locul să insist.

Avem cu toții deci datorită și noi cei din pătura intelectuală în deosebi, să ne concentrăm atențiunea asupra acestei mari și vitale chestiuni, a îmbunătățirii felului de a se hrăni a românului în genere și a țăranilor noștri în deosebi. Arătat cum începând prin a da însăș exemplul cel bun, femeia română poate contribui, sau mai exact vorbind, poate realiza aceasta revoluție în obiceiurile strămoșești, și în felul acesta să contribuie a salva neamul.

Dar pentru atingerea acestui scop femeia română poate acționa nu numai dându-se pe ea ca exemplu. Femeia poate influența pe cei din jurul său educându-și copiii astfel încât să dezvolte înrânsii obiceiurile de a nu se lipsi zilnic în toată viața lor de o ceașcă ori un pahar cu lapte. Nimic extraordinar nu este în această încercare, fiindcă popoarele apusului practică de foarte mult timp obiceiul de a nu se lipsi niciodată de cafeaua cu lapte, nici dimineața și nici după amiază; nici la oraș nici la țară. Ba chiar și la noi sunt multe persoane și aici în Ardeal sunt probabil foarte multe, care practică același bun obicei. Ar rămâne deci să-l generalizăm și să-l generalizăm introducându-l peste tot și la țară. Și nimeni nu ne poate ajuta mai mult ca femeia.

Femeia soție, mamă de copii, gospodină, profesoară, membră ori conducătoare de societăți de tot felul, peste tot și în toate ocaziile poate prinde momentul de a contribui cu ceva în scopul de care vorbim. Și mă gândesc de cât ajutor ne ar fi propaganda Societăților puternice cum este Astra de pildă, dacă prin stăruința membrilor sale ar ajunge să se ocupe și de această mare chestiune. Fiindcă desigur, Onorată Asistență, toate sunt bune și frumoase, dar dacă trupul este putred, toate devin zadarnice.

Dar femeia ne poate ajuta mult și în noua sa calitate de factor politic și social, unde o așteaptă un atât de frumos și vast câmp de activitate.

În adevăr, începuturile participării femeii la conducerea treburilor publice, începuturi mai modeste la noi, unde până azi femeia nu are acces de cât la administrarea comunelor, mai înaintat însă în țările occidentale, unde femeile participă nu numai la compunerea corpurilor legislative ci și la formarea guvernelor, aceste începuturi se vor dezvolta din ce în ce mai repede. Fiindcă este evident, Onorată Asistență, că femeia se găsește azi la începutul celei mai frumoase epoci din evoluția sa socială. Deabia eliberată de sclavajul gineceului și de sub conducerea legal autocrată a bărbatului, femeia de azi șovăește, cum este natural, în fixarea normelor sale de conduită în viața nouă de emancipare, de libertate și egalitate deplină ce-i stă înaintea.

Generațiile de azi și de mâine se resimt și se vor resimți de această șovăire. Cu toții le vedem cum deocamdată se răsfăță în această libertate arborând aparente masculine și'n port și în ținută și în obiceiuri. Dar alături de acest diletantism simpatic, există deja foarte multe cazuri unde femeia prin puterea sa de muncă și tenacitatea cu care-și urmărește scopurile bine judecate, a stârnit nu numai admirația dar și uimirea bărbaților; adesea chiar prin nebănuita sa putere de rezistență fizică.

Există deci multe probabilități că femeia de mâine va revoluționa omenirea. Și ar fi foarte de dorit această revoluționare spre bine, fiindcă cele ce vedem petrecându-se dela războiul cel mare încoace, seamănă foarte mult cu un fel de faliment al capacității de organizare și conducere a sexului masculin. Omenirea nu mai găsește conducători, poate fiindcă pe cei capabili și i-a ucis cu milioanele pe câmpurile de război. Bărbații au scăpat din mâini frânele popoarelor și toți locuitorii pământului se scufundă în mocirla fără fund a anarhiei morale, sociale și politice.

Să sperăm că poate femeia va pune sfârșit haosului acestuia, fie chiar după războiul viitor, ce după semnele ce se văd, ne bate iarăși la ușa zilei de mâine.

Până atunci noi apelăm la femeie, să ne dea grabnic concursul său în sfera sa actuală de activitate publică.

În administrațiile comunale de tot soiul se poate face foarte mult în direcția îmbunătățirii hranei populației și chiar a modului de a ne nutri al nostru al tuturor. Lipsurile organizării comunelor noastre sunt din punctul acesta de vedere foarte numeroase. Dacă ar permite timpul să vi le înșir și analizez, numai pe cele ce le cunosc eu, ați rămânea desigur foarte surprinse.

Dar mai ales în ce privește condițiile igienice sau măcar de curățenie elementară, a tuturor celor ce vând alimente, sunt de luat măsuri urgente a căror necesitate și folos public, o femeie le vede și înțelege mult mai repede decât un bărbat.

România are azi posibilitatea să producă lapte, unt, brânzeturi, etc. în orice cantitate ar voi. Cu ceva mai multă organizare, cinste în administrație și cu ceva mai multă bunăvoință din partea tuturor, locuitorii țării, dela oraș ori dela sate, ar putea avea în fiecare zi pe masa lor un litru de lapte fie ca atare, fie sub formă de derivate de lapte, așa cum se petrec lucrurile de mult timp în Danemarca, Olanda, Belgia și Elveția și în multe părți din Germania și Franța. Pe când azi românii consumă, sub toate formele, abia 100 grame lapte, în mijlocu pe zi și pe cap de locuitor, iar în alte privințe, cum este spre exemplu consumul de alcooluri tari, ne găsim printre cei din frunte.

O chestiune care merită încă să fie prezentată d-voastră, este cea a calității laptelui ce se gă-

sește pe plața noastră. În general și aici și în București și în alte orașe pe care am avut ocazia să le cunosc, publicul se plânge adesea că laptele este prea slab, este prea apos. — Este bine să se știe că fraudă această de a turna apă în lapte există în adevăr, dar nu este atât de răspândită cum se crede în general și nu este nici atât de periculoasă.

Mai întâiu trebuie să cunoaștem că acelaș vacă nu dă în toate zilele lapte deopotrivă de bogat în unt; vacile la pășune, ori hrănite la grajd, dau un lapte mai subțire — când hrana, oricare ar fi ea, conține multă apă, cum este cazul sfeclelor, cartofilor și borhoturilor dela fabricile de spirt.

Deasemenea ori ce vacă dă un lapte mai slab în primile luni după fătare. — Și în sfârșit sunt vaci perfect sănătoase, care de felul lor dau un lapte mai gras, chiar dacă dau mult lapte, — pe când altele dau lapte mai slab.

De acela ar fi drept ca prețul laptelui să se fixeze în fie care zi, după cantitatea de unt pe care o conține; celace se face la unele societăți ori fabrici în străinătate, dar celace este greu de aplicat de fiecare cetățean care cumpără lapte. Comunele urbane se îngrijesc de acest fapt și există un serviciu de control, care gradează din când în când laptele fiecărui vânzător cu un aparat simplu ce arată numai decât dacă s'a pus apă în lapte. Și se înțelege că fraudatorul este pedepsit.

Am spus că adăogarea de apă laptelui, faptă necinstită și pedepsită de legi, nu este totuși periculoasă, când laptele se ferbe.

Vânzătorii noștri de lapte nu sunt atât de pricepuți pentru falsificarea laptelui altfel decât în mod copilăresc. După aceea laptele însuș nu suportă să fie prea mult falsificat, fiindcă foarte lesne se prinde, se încheagă, ori măcar își schimbă culoarea ori gustul și încă în așa fel că oricine îl cunoaște.

Astfel încât laptele ce are culoare albă curată, ori foarte puțin șafraie, gustul bun și este lipsit complet de miros, îl putem consuma cu toată încrederea, după ce l'am fier. Fierberea laptelui așa cum se face de obicei nu este îndestulătoare. Laptele trebuie pus într'un vas potrivit de mare pentru că să nu dea, în foc când se va ridica, așa cum se umflă el înainte de a intra în fierberea în colcote.

Odată intrat în fierbere regulată spuma se lasă și se pierde.

Ei bine, de aici încolo laptele trebuie lăsat să fiarbă pe un foc moale 15 minute de ceasornic. Altfel nu există siguranță că microbii ajunși în acel lapte dela ugerul vacii și până îl bem noi, au fost omorâți. Cei rămași vii vor crește și se vor înmulți în intestinale noastre putând provoca vara și în deosebi la copii, boale de intestine mai mult sau mai puțin serioase.

puțin serioase.

Un mijloc practic pentru a avea lapte bun și cu aceeași compoziție, este să ne găsim un furnizor cinstit și după ce l'am găsit, să-l păstrăm plătindu-i fără sgârzenie marfa aceasta.

Eu cred, Onorată Asistență, că pentru un aliment atât de prețios cum dovedii că este laptele, o diferență de preț la litru nu trebuie să ne oprească să ne procurăm un lapte perfect de bun. Sunt, în viața noastră de toate zilele și în socotelile noastre casnice, alte articole asupra cărora vom găsi cum să realizăm economii. Să nu fim deci zgârșiți cu sănătatea copiilor noștri și a membrilor familiei noastre. Să plătim bine laptele și după aceea să pretindem să ni se aducă lapte bun. Atunci vom putea cere și autorităților comunale să urmărească cu toată severitatea legilor pe lăptarii necinstiți. Eu sunt bucuros că am ocaziunea să susțin în fața Dvs. pe vânzătorii de lapte, mai toți țărani, oameni săraci și necăjiți, care bat drumurile din puterea nopții, iarne ca și vara, pe timp bun ca și pe ploaie și noroi, pentru ca fie care dintre noi să aibă dimineața la oră anumită paharul sau cafeaua sa cu lapte. Pentru munca aceasta grea, cum și pentru riscurile destul de mari, precum și fiindcă sunt ai noștri, să nu le drămuim prea mult atât de modestul lor câștig.

Dvs. poate nu știți că mulți își vând vacile, ori se lasă de negoțul acesta, fiindcă adesea acolo la sate, sunt siliți azi să vândă un litru de lapte cu doi, trei lei și sunt cazuri când nu găsesc pe nimeni să li-l ia nici la prețul acesta!

Iată, Onorată Asistență, cele ce am crezut potrivit să expun înaintea Dvs. Iar dacă din toate cele zise am căuta să tragem învățămintele cu care fiecare dintre noi să plece de aici, mie mi se pare că acele învățăminte sunt următoarele:

1). Laptele este un aliment indispensabil pentru buna creștere a copiilor; el și derivatele lui sunt în plus, dintre cele mai bune alimente pentru sănătatea trupei și sufletească a oamenilor de toate vârstele.

2). Laptele și unele din produsele lui, cum spre exemplu iaurtul, kefirul, laptele covășat, laptele bătut

și telemeaua sau brânza de Brăila bine făcută, constituiesc adevărate medicamente pentru anumite boale de stomac și intestine; iar prin fermenții ce conțin ajută în mod deosebit mîstul normală.

3). Laptele și derivatele lui reprezintă unele dintre cele mai recomandabile mijloace pentru îmbunătățirea hranei populației noastre și a populației rurale în particular.

În această ordine de idei propaganda folosirii într-o măsură cât mai mare a laptelui și derivatelor lui în alimentarea de toate zilele, capătă importanța unei acțiuni de interes național.

4). Este deci o datorie de interes personal, cât și de conștiința națională pentru orice persoană din intelectualitatea țării noastre, să dea exemplul cel bun și să facă în toate ocaziunile propagandă în acest sens.

5). Atât în prezent, cât și în viitor, rolul cel mai important și cel mai frumos în această propagandă revine *femeiei* din toate stratele sociale dela noi, dar *femeilor culte*, mai ales. *Spre dănsese se îndreaptă cea mai mare parte din speranțele noastre.*

Și acum nu-mi mai rămâne, Onorată Asistență, decât să mulțumesc public D-lui Primar Deleu, care cu o admirabilă pricepere, a înțeles marea importanță a acestei inițiative și grație concursului său se face tot ceea ce se face aici în Cluj, pentru acest început; precum și Domnului Prefect al Județului pentru concursul ce și dânsul nu ne-a precupețit.

Comitetului școlar respectiv și în particular D-nei Giuglea, Directoara Liceului „Regina Maria“, care ne-a primit și ne-a pus la dispoziție sala în care ne găsim.

Precum și D-voastră, Onorată Asistență, care în număr așa de impunător ne-ați arătat atâta încredere, răspunzând apelului nostru de a asista la această conferință și ați avut încă amabilitatea de a mă urmări cu atâta de vădit interes.

Aș fi fericit dacă voi fi fost destul de meșter să vă comunic și Dvs. convingerile și entuziasmul meu pentru o cauză atâta de frumoasă și atât de interesantă, pentru noi toți și din toate punctele de vedere.

Publicațiuni oficiale

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 17.889—1933.

Obiect: Delegarea d-lui Prof. Patriciu Curea, membru în Comisia Interimară a Municipiului, cu înlocuirea în caz de absență a d-lui Președinte al Com. Int. și pentru a dispune ordonanțarea plăților și semnarea ordonanțelor de plată emise de Primăria Cluj, — în timpul concediului d-lui Dr. Flaviu Laurențiu, delegat cu aceste atribuții cu deciz. Nr. 14.738 și 14.739—932.

Noi, Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, în baza drepturilor, ce ne conferă dispozițiunile art. 148, 159 alin. 11 combinat cu art. 536 din L. O. A. L., — pentru bunul mers al serviciilor Primăriei,

D e c i d e m :

În timpul concediului d-lui Dr. Flaviu Laurențiu, Vicepreședintele Comisiei Interimare, delegăm pe dl. Prof. Patriciu Curea, membru în Comisia Interimară a Municipiului, a semna actele și a ne înlocui în caz de absență sau împiedecare a exercitării atribuțiilor de Președinte al Comisiei Interimare fixate prin lege. Tot pentru timpul absenței d-lui Dr. Laurențiu, delegăm pe răspunderea noastră personală, d-lui Prof. Curea atribuția de a dispune ordonanțarea plăților și semnarea ordonanțelor de plată.

Prezenta deciziune se va afișa la vedere publică și se va publica în Buletinul Oficial al Municipiului Cluj.

Di Secretar General al Municipiului, este încredințat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. Cluj, la 27 Iulie 1933.

Președintele Comisiei Interimare:

Dr. V. Deleu.

p. Secretar General:
Dr. Peptea.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 17.958—1933.

Obiect: Delegarea d-lui Prof. Richard Tuffli, membru în Comisia Interimară cu înlocuirea d-lui Președ. al Com. Int. în caz de absență, pentru înținerea audiențelor și semnarea corespondenței.

Noi, Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, în baza drepturilor ce ne conferă dispozițiunile art. 148, 159 și art. 536 din L. O. A. L. pentru bunul mers al serviciilor Primăriei,

D e c i d e m :

Delegăm d-lui Prof. Richard Tuffli, membru al Comisiei Interimare a Municipiului, atribuția, ca în caz de absență sau împiedecare a noastră în exercitarea atribuțiilor de Președinte al Comisiei Interimare fixate prin lege, să facă audiențele publicului care solicită aceasta și să semneze corespondența.

Di Prof. Tuffli nu va exercita aceste atribuții în ce privește Serviciul Financiar, Serviciul Contabilității și Casieria centrală.

Prezenta deciziune se va afișa la vedere publică și se va publica în Buletinul Oficial al Municipiului Cluj.

Di Secretar general al Municipiului este încredințat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. Cluj, la 28 Iulie 1933.

Președintele Comisiei Interimare:

Dr. V. Deleu.

p. Secretar General:
Dr. Peptea.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 9556—1933.

Obiect: Numirea membrilor în Comisia de recepționare a furniturilor și lucrărilor dela Primăria Municipiului Cluj.

Noi, Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, având în vedere dispozițiunile prevăzute în art. 108 din L. C. P. și art. 72 din Regulamentul de funcționare al O. C. L., pentru bunul mers al serviciilor Primăriei,

D e c i d e m :

Numim membrii în Comisia de recepționare a furniturilor și lucrărilor executate la Primăria Municipiului Cluj pe d-nii Dr. Francisc Nagy ca președinte, Prof. Richard Tuffli și Dr. Eugen Welsz ca membri,

— pentru recepționarea lucrărilor Uzinelor Electrice Cluj S. A. și certificarea facturilor acestei Uzine, numim ca membru în Comisia de recepționare pe dl. Ing. Dr. A. T. Mureșan.

Din Comisia de recepționare mai fac parte Șeful Serviciului cărula îi aparține lucrarea sau furnitura sau delegatul său și ca secretar al comisiei un funcționar dela acest serviciu.

Prezenta deciziune intră în vigoare cu ziua de azi și se va afișa la vedere publică și însera în Buletinul oficial al Municipiului Cluj.

Dl. Secretar general este încredințat cu aducerea la îndeplinire a deciziei de sus.

Cluj, la 23 Iulie 1933.

Președintele Comisiei Interimare:

Dr. V. Deleu

p. Secretar General:

Dr. Gh. Peptea

Primăria Municipiului Cluj.

Nr. 16263—933.

Obiect: Delegarea D-ilor Dr. V. Bolfa și Ing. V. Salvan cu înlocuirea D-ilor A. Moga și Ing. V. Ciortea în Comisia de Licitajii pe timpul concediilor de vară.

Noi Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj în baza ord. Insp. Gen. Ad-tiv Reg. Cluj Nr. 2692—933 și dispozițiilor art. 84 din L. C. P. și art. 8 din Reg. Of. centr. de licitații și având în vedere faptul că Dl. Secretar General Aurel Moga președintele Comisiei de licitații și Dl. Șef. Ing. V. Ciortea trebuiesc înlocuiți în timpul concediului de vară, aducem următoarea:

Deciziune :

Delegăm cu înlocuirea D-lui secretar general A. Moga ca președinte al Comisiei de Licitajii pe timpul concediului de vară, pe dl. Dr. Victor Bolfa șeful serviciului economic.

Deasemenea în locul D-lui șef inginer V. Ciortea membru în Com. de Licitajii pe timpul concediului de vară se delege dl. Dr. Gheorghe Peptea șef de serviciu, iar ca supleant dl. Ing. Virgil Salvan cu înlocuirea sa.

Cluj, 10 Iulie 1933.

p. Președintele Comisiei Interimare:

Dr. Flaviu Laurențiu

Secretar general:

A. Moga

Primăria Municipiului Cluj.

Nr. 16.325—1933.

PUBLICAȚIUNE

Se atrage din nou atențiunea On. public, că agenții de urmărire nu sunt îndreptățiți a primi impozitele. Onor. public este rugat a face orice plată de impozite și taxe numai la Caseria Percepției, și să nu încredințeze acest lucru funcționarilor sau agenților percepției pentru că Primăria nu poate lua nici-o răspundere dacă banii nu ajung la destinație. Fac excepție dela

aceasta numai taxele încasate pe piață și pentru care plăți se eliberează bilete.

Cluj, la 19 Iulie 1933.

p. Președintele Comisiei Interimare:

Dr. Falviu Laurențiu

p. Secretar general:

Dr. Peptea

Primăria Municipiului Cluj.

No. 14.805—1933.

PUBLICAȚIUNE

Noi Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, având în vedere că în urma inspecțiilor făcute pe teritoriul Municipiului am constatat, că unele imobile din cuprinsul orașului sunt încă neîngrădite, prezintă aspectul detestabil caracteristic locurilor virane și cari reprezintă un atentat la igiena publică constituind adevărate focare de infecții, iar pe de altă parte considerând, că potrivit Regulamentului de construcțiuni și alinieri fiecare proprietar este obligat a face îngrădirea imobilelor sale, în baza Art. 132 din zisul Regulament și din motive de ordin estetic, al siguranței și igienei publice, *ordonăm, ca în decurs de trei luni dela publicarea prezentei, fiecare proprietar să execute construcția îngrădiților la imobilele virane*, cunoscând, că în caz de neconformare, se vor lua aspre măsuri contra acelor care în termenul fixat mai sus nu vor fi executat îngrădirea imobilului propriu.

Cluj, la 29 Iulie 1935.

Președintele Comis. Interimare:

Dr. V. Deleu.

p. Secretar General:

Dr. Peptea.

Serviciul Apelor, Regiunea IX-a Cluj

Nr. 384—1933.

PUBLICAȚIUNE

Primăria Municipiului Cluj, a solicitat acordarea autorizărei pentru executarea lucrărilor și pentru exercitarea folosinței apei la Baia de Vară din Grădina Bărnufiului, lângă canalul folosințelor de apă comune. Cererea împreună cu memoriul, proiectele lucrărilor se află depuse la Serviciul Apelor, Regiunea IX-a Cluj (Str. Mico 32).

Cei interesați le pot cerceta începând dela 20 Iulie până la 20 August 1933.

Ancheta se va ține de către Serv. Apelor Reg. IX-a Cluj, la fața locului în ziua de 21 August la ora 10.

Toți cei interesați vor putea să-și prezinte observațiile și pretențiunile lor cu ocazia acestor an-

chete. Ulterior nu se vor mai lua în seamă astfel de întâmpinări.

Lucrările și folosința solicitate sunt în legătură cu instalațiunile hidraulice a folosințelor de apă comune, mai departe cu instalațiile hidraulice a folosinței de apă a D-lui adv. Dr. Gavril Tușa, și cu folosința de apă numită „Moara frânzelarilor” în proprietatea Municipiului Cluj.

Lucrările și folosința solicitate nu reclamă nici o expropriere nici servitute.

Cluj, la 4 Iulie 1933.

Șeful Serviciului:
POHL, ing.-șef.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 8721—1933.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Primăria Municipiului Cluj, publică licitație cu oferte închise și sigilate pt. furnizarea materialelor de lemn, necesar pt. întreținerea podurilor și cursurilor de apă.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din Legea C. P. și în normele generale pt. ținerea licitațiilor, publicate în Monitorul Oficial Nr. 127—1931 în ziua de **3 August 1933, ora 17 d. m.** înaintea Comisiei de Licitație, în sala Nr. 4 a Primăriei.

Odată cu predarea ofertelor concurenții vor depune în plic separat o garanție provizorie, în numerar, sau efecte de stat, egală cu 5 la sută, după suma totală a ofertei.

Urmează a se furniza 448 m³ lemne de stejar (gorun) și 29 m³ lemne de brad. Suma preliminară este 491.100 Lei. Materialul oferit se va livra în termen de 40 zile, socotite dela ziua primirii comandei. Materialul comandat se va preda și recepționa în depozitul Primăriei, str. Crișan Nr. 18.

Formularul de ofertă și caetul de sarcini referitoare la această furnitură, se pot vedea și copia în biroul Serviciului Technic al Primăriei, între orele 12 și 13.

Cluj, la 17 Iulie 1933.

Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 11.952—933.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de **3 August 1933, ora 17 d. m.** se va ține în localul Primăriei (Sala de ședințe) din Cluj, Str. Regina Maria Nr. 2, licitație pu-

blică pt. reconstruirea stavilarului de lângă „Aleia T. Mihali” lucrarea are o valoare de Lei 289.759.

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 88—110 inclusiv din Legea C. P. Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Urmează a se executa lucrări de terasament, beton, beton armat și fier, în timp de 21 zile, socotite dela ziua primirii comandei. Lucrările se vor recepționa la fața locului.

Toți concurenții cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea furniturii oferită, iar oferta se va face numai în conformitate cu caietele de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi dela ora 11 până la ora 13 în localul Serv. Technic Cluj, Str. Kogălniceanu 4, etaj.

Cluj, la 17 Iulie 1933.

Primăria Municipiului Cluj.

Direcțiunea școlii normale de fete Cluj.
Nr. 684—1933.

CONCURS DE LICITAȚIE

Școala Normală de fete din Cluj, publică concurs de licitație pentru furnizarea alimentelor necesare în anul școlar 1933/1934: lapte, pâine, carne și coloniale.

Ofertele în conformitate cu legea contabilității publice se vor înainta direcțiunii școlii până **Marți 22 August 1933, ora 8 a. m.** când se va face licitația.

Tot atunci se va ține licitație și pentru furnizarea lemnului de foc în cantitate de 500 m³, fag și stejar.

Informațiuni și caetul de sarcini se pot primi în cancelaria școlii.

Cluj, la 22 Iulie 1933.

Direcțiunea.

INFORMAȚIUNI

— Numirea d-lui Dr. Valer Moldovan ca membru în Comisia Interimară a Municipiului, în locul d-lui Dr. Adrian Iacob, demisionat. În urma demisiei înaintată de dl. Dr. Adrian Iacob din funcțiunea de membru al Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, — Ministerul de Interne cu deciziunea Nr. 15.122—1933 a numit în locul D-Sale pe dl. Dr. Valer Moldovan, avocat în Cluj, ca membru al Comisiei.

Redactor: Dr. Aurel Oprîșu

Primăria Municipiului Cluj.

Nr. 12054—933.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de *Joi, 10 August 1933 ora 17 d. m.* se va ține în localul Primăriei (Sala de ședințe) din Cluj, Str. Regina Maria Nr. 2, licitație publică pt. pavarea cu cuburi eruptive a str. Regale. Valoarea lucrării este de Lei 266.350.

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 88—110 incl. din Legea C. P. Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Toți concurenții cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea furniturii oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu caietul de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi dela ora 11 până la ora 13 în localul Serv. Technic Cluj, Str. Kogălniceanu 4, etaj.

Cluj, la 19 VI. 1933.

Primăria Municipiului Cluj**Primăria Municipiului Cluj**

No. 11.438—933.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de *10 August 1933 ora 17 d. m.* se va ține în localul Primăriei (Sala de ședință) din Cluj, Str. Regina Maria No. 2, licitație publică pt. asfalt mastix și bitum în valoare de Lei 114.500.

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 88—110 incl. din Legea C. P. Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toți concurenții cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea furniturii oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu caietele de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi dela ora 11 până la ora 13 în localul Serv. Technic Cluj, Str. Kogălniceanu 4, etaj.

Cluj, la 30 Iulie 1933.

Primăria Municipiului Cluj.**Comitetul Școlar al Municipiului Cluj.**

No. 457—933.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Comitetul Școlar al Municipiului Cluj, cumpără pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate, 2560, adică douămii cincisuteșasezeci metri steri lemne de foc (1280 m. fag și 1280 m. stejar).

Ofertanții vor depune odată cu ofertele o garanție provizorie de 5 % din prețul oferit.

Furnizarea se va executa în termen de o lună de zile după aprobarea ofertei.

Licitația se va ține în ziua de *17 August 1933, ora 11 a. m.* în biroul Comitetului Școlar Com. (Primăria camera Nr. 1).

Condițiile de licitație și caietul de sarcini se pot vedea la Comitet între orele 8—12 a. m.

Cluj, la 31 Iulie 1933.

Comitetul Școlar al Municipiului Cluj.**Primăria Municipiului Cluj.**

Nr. 4167—933.

Obiect: Modificarea art. 8 din Regulamentul de ajutoare în caz de boală și de bătrânețe a angajaților neîndreptățiți la pensie.

Comisia Interimară a Municipiului Cluj, având în vedere că redactarea veche a art. 8 din Regulamentul orașenesc Nr. 6885—916 de ajutorare în caz de boală a angajaților neîndreptățiți la pensie, impune municipiului sarcini cari nu pot fi suportate de bugetul orașului;

având în vedere referatul d lui Șef al Serviciului Administrației Generale a Municipiului, aduce următoarea:

Hotărâre:

Dispozițiunile art. 8 din Regulamentul de ajutorare în caz de boală a angajaților neîndreptățiți la pensie, se modifică după cum urmează,

ajutoarele în caz de boală prevăzute la pct. 1, 2 și 3 ale art. 8 din susmenționatul regulament se vor acorda în viitor după următoarele norme:

a) dacă angajatul a prestat serviciu la oraș dela 1 săptămână până la 1 an are drept la ajutor de boală timp de 1 (una) lună, — în nici un caz însă acest ajutor nu poate depăși timpul cât a servit și nici timpul cât este durată angajementului ce a avut cu municipiul;

b) pentru un timp servit dela 1 an—2 ani beneficiază de ajutor de boală de maximum 2 luni.

c) dela 2 ani—3 ani ajutor de boală de maximum 3 luni;

d) după un serviciu de peste 3 ani, beneficiază de ajutor de boală de maximum 5 luni.

Serviciul contabilității este îndrumat ca la acordarea ajutoarelor în caz de boală a angajaților fără drept la pensie să se conformeze întocmai prezentei hotărâri.

Cluj, din ședința Com. Int. ținută la 2 Iunie 1933.

p. Președintele Comisiei Interimare:

Dr. Falviu Laurențiu

Secretar general:

A. Moga

Aprobată cu ordinul Ministerului de Interne No. 14370 din 13 Iulie 1933.

REGULAMENT

cu privire la regulile generale de circulație pentru pietoni și conducătorii de vehicule pe străzile și piețele Municipiului Cluj

În baza legii asupra circulației pe drumurile publice, publicată în Mon. of. No. 236 din 22 Octombrie 1929, a regulamentului ei, precum și în baza art. 106, 107, 155 și 156 din legea pentru organizarea administrațiunii locale publicată în Mon. of. No. 170 din 3 August 1929, se dispune următoarele:

Art. 1. — Drumurile publice sunt rezervate pentru circulațiunea vehiculelor, iar trotorele sunt rezervate pentru circulațiunea pietonilor.

Pentru pietoni

Art. 2. — Este interzis pietonilor de a circula sau de a staționa pe partea carosabilă a străzii, rezervată circulațiunii vehiculelor.

Art. 3. — Este interzis pietonilor de a staționa în grupuri pe trotore, pentru a nu împiedica și sili pe ceilalți pietoni, cari vreau să circule, să se coboare pe partea carosabilă.

Art. 4. — Pietonii sunt obligați atunci când vor să treacă depe o parte pe alta a unei căi publice, fie la drum drept, fie la bifurcațiune sau încrucișare, să se asigure că nu e în apropiere lor nici un vehicol în mers și, în caz de s'ar afla vreunul, să aștepte ca acesta să fie trecut.

Traversarea depe un trotor pe celălalt trebuie să se facă întotdeauna perpendicular, niciodată pieziș.

Înainte de a se deplasa depe trotor, cel ce voește a traversa strada, trebuie să arunce o privire spre stânga, iar când ajunge în mijlocul străzii să arunce o privire spre dreapta; când traversează o stradă pe care circulațiunea vehiculelor se face în „sens unic“, atunci trebuie să fie atent și să se uite numai în partea de unde vin vehiculele.

Unde sunt piețe în cari se încrucișează mai multe străzi, traversarea nu trebuie să se facă în diagonal, ci înconjurând și traversând succesiv și perpendicular străzile cari corespund în acele piețe.

În centrele aglomerate, traversarea pietonilor depe un trotor al străzii pe celălalt trebuie să se facă numai în locurile rezervate pentru trecere, și cari sunt arătate prin cuie și săgeți indicatoare.

În locurile unde funcționează un serviciu pentru reglementarea trecerii alternative a pietonilor și vehiculelor prin aparatul „Stop“, pietonii nu trebuie să încerce a traversa strada până când nu au oprit vehiculele din mers.

În interes general, se recomandă publicului de a nu cere informațiuni agenților însărcinați cu semnalizarea și reglementarea circulațiunii.

Pentru vehicule

Art. 5. — Este interzis vehiculelor de a circula sau de a staționa pe trotore.

Aceasta interdicțiune nu se aplică;

a) Bicicletelor conduse la mână, cărucioarelor de copii și trăsurilor acționate cu brațele pentru transportul infirmilor, cu condițiunea ca aceste vehicule să observe mersul pietonilor, iar când staționează să nu împiedice circulația;

b) Tuturor vehiculelor cari, voind să între în curțile particulare, sunt nevoite a trece trotorele, cu condițiunea ca mersul lor să fie încelinit pentru a nu lovi pietonii.

Art. 6. — Conducătorii de vehicule sunt obligați a încetini mersul, pentru a ceda prioritatea de trecere a pietonilor cari sunt angajați pe un punct special prevăzut pentru traversarea străzii.

Art. 7. — Conducătorii de vehicule, în punctele unde reglementarea circulațiunii se face prin ajutorul aparatelor mecanice „Stop“, sunt obligați a opri atunci când semnalul le indică aceasta și nu le este îngăduit a merge fie la dreapta, fie la stânga, decât numai atunci când aparatul semnalizator le indică aceasta.

Art. 8. — Este interzis conducătorilor de vehicule a opri sau staționa pe porțiunea rezervată pentru trecerea pietonilor depe un trotor pe celălalt și care este demarcată prin cuie indicatoare.

Art. 9. — Este interzis conducătorilor de vehicule publice și particulare de a staționa la colț de stradă sau în dreptul stațiilor de oprire pentru autobuse.

Art. 10. — În afară de străzile cu circulațiune în „sens unic“ unde se poate circula pe toată lărgimea străzii, conducătorii de vehicule publice și particulare sunt obligați a circula numai pe partea dreaptă a străzii, pentru a da posibilitate vehiculelor din urmă să le întrecă prin partea stângă.

Art. 11. — Staționarea vehiculelor, pentru un timp mai mult decât cel necesar pentru urcare și coborâre, trebuie să se facă numai pe partea dreaptă a străzii, în sensul mersului, — numai pe un singur rând și cât mai apropiat de bordura trotorului, nefiind permis oprirea alăturat a două sau mai multe vehicule pe același parte a străzii, indiferent de lărgimea ei.

Art. 12. — Porțiunea din Calea Regele Ferdinand, cuprinsă între colț cu Piața Unirii și Podul mare de peste Someș, este interzisă cu desăvârșire

pentru staționare, fiind permisă numai pentru oprire, adică numai timpul necesar pentru urcarea și coborârea pasagerilor; dacă voesc însă să aștepte în mod vremelnice întoarcerea pasagerilor, vor putea staționa pe strada Neculcea, fără însă să împiedice trecerea altor vehicule.

Pe celelalte străzi laterale, a acestei porțiuni este oprită staționarea vehiculelor.

Vehiculele rămase pe această porțiune a străzii în pană de benzină, cauciuc sau motor, vor fi împinse și duse până la prima stradă laterală, unde pot staționa până la repararea paniei, fără a împiedica circulația pietonilor sau a celorlalte vehicule.

Art. 13. — Circulația vehiculelor în „sens unic” se introduce pe:

a) Str. Vlahuță în direcția din Calea Victoriei spre Str. Regina Maria.

b) Piața Mihai Viteazu în sensul că vehiculele vor circula numai pe porțiunea din dreapta Pieții, în direcția mersului, adică din Calea Regele Ferdinand se poate circula numai pe porțiunea din partea dreaptă a Pieții, celelalte porțiuni din stânga fiind rezervată numai pentru intrare spre Calea Regele Ferdinand.

Art. 14. — Calea Regele Ferdinand în întregime este rezervată exclusiv pentru circulația vehiculelor de persoane, fiind oprită pe această cale circulația vehiculelor de marfă, fie cu tracțiune mecanică sau animală. Aceștia le sunt deschise pentru circulație toate străzile laterale și paralele cu Calea Regele Ferdinand, cu trecere peste Someș pe podul nou de beton, în dreptul Căii Decebal.

Întrucât cazuri de forță majoră nu reclamă alt timp, vehiculele cu tracțiune vor putea intra pe Calea Regele Ferdinand numai între orele 8—10 și 14—17, dacă au de încărcat sau descărcat marfă pentru magazine, intrând și eșind pe cea mai apropiată stradă laterală și putând staționa pe Calea Regele Ferdinand numai timpul absolut necesar pentru încărcarea sau descărcarea marfei.

Pe Calea Regele Ferdinand nu pot circula bicicletele.

Dela această regulă fac excepțiune:

a) Vehiculele de utilitate și salubritate publică și anume: vehiculele Serviciului postal, a Uzinelor Electrice, a Uzinelor de Apă, a Primăriei Municipiului, Salvarea, Pompierii și Poliția.

b) Vehiculele cu orice fel de tracțiune cari aprovizionează publicul sau magazinele cu alimente.

c) Bicicletele autorităților publice, cu autorizația specială a Chesturei de Poliție.

Art. 15. — Vehiculele de orice fel, nu pot circula decât pe partea dreaptă, la marginea carosabilă a străzilor, păstrând de trottoare distanță suficientă pentru a se evita accidentele.

Circulațiunea lor prin mijlocul străzilor este o-

prită ori care ar fi lărgimea străzilor și chiar dacă mijlocul ar fi liber.

Art. 16. — Vehiculele vor fi conduse cu viteză maximum de 25 Km. pe oră, afară de aglomerațiuni, răspântii, încrucișări de străzi, unde viteza va trebui micșorată, precum și atunci când din cauza ploaii se fac lacuri și mergând cu viteză pietonii ar fi stropiți de noroi și apă.

Art. 17. — Vehiculele vor merge unul după altul în rând, ele pot trece înaintea acelor cu un mers mai încet numai, dacă au loc suficient și întrecându-le pe stânga.

Art. 18. — Oprirea sau staționarea în dreptul străzilor laterale, fie pentru oricât de puțin timp este oprită.

Staționarea în dreptul intrării la biserici, a clădirilor publice și localurilor publice deasemeni este interzisă, lăsându-se loc liber pentru oprire și plecare a cel puțin patru vehicule.

Art. 19. — La semnalele vehiculelor serviciului de pompieri și Soc. de Salvare, toate celelalte vehicule se vor opri pe laturile străzii spre a deschide complet drumul, până la trecerea acestora.

Art. 20. — Automobilele și motocicletele nu pot întrebuișa pentru semnale decât trompete cu sunet grav, fiind oprită întrebuișarea de sirene, claxoane, fluere și altfel de semnale. Bicicletele nu pot întrebuișa decât clopoșelul.

Numai pentru cazuri excepționale, pentru a preveni accidente grave se poate întrebuișa și claxonul pe un ton slab.

Acelea ale Soc. Salvarea, au semnal special și ale Serviciului de pompieri, clopote.

Art. 21. Toate vehiculele, motocicletele și bicicletele vor avea un număr de ordine eliberat de Chestura Poliției Cluj.

Numerele vor trebui să fie totdeauna vizibile și noaptea luminate.

La automobile, numerele nu vor fi mascate de bara de apărare în față, sau la spate de roțile de rezervă.

În cazul când la drum se murdăresc de praf sau noroi, la intrarea în oraș vor fi șterse, pentru a se putea ușor citi numărul.

Toate automobilele sunt obligate a avea trei felinare (două în față și unul roșu în spate).

Trăsurile cu cal de plășă și particulare, două felinare în față, iar celelalte vehicule de transporturi cu tracțiune animală cel puțin un felinar.

Art. 22. — Conducătorii tuturor vehiculelor vor avea întotdeauna asupra lor permisul de conducere, foaia de circulație a vehiculului și permisul fiscal.

Vehiculele cari fac transporturi publice de persoane sau mărfuri vor trebui să mai aibă asupra lor și brevetul industrial în original sau copie legalizată.

Art. 23. — Se interzice:

a) Lăsarea eșapamentului deschis, scoaterea de fum și întrebuințarea uleiurilor care produc miros supărător.

b) A se tăia în mers cortegiile funebre sau de-țasamentele de trupe, școli, etc.

c) Întrebuințarea de lumini orbitoare la vehicule, în tot cuprinsul orașului.

d) Întrebuințarea de lumină roșie sau colorată.

e) Circulația bicicletelor sau a motocicletelor precum și a călăreților pe trottoare, sau pe teritoriul parcurilor și grădinilor orașului.

f) Pasagerilor sau conducătorilor de vehicule, de a cânta din instrumente sau gură pe străzi.

g) Lăsarea vehiculelor cu tracțiune animală fără conducător pentru oricât de puțin timp.

h) Alimentația animalelor pe străzi sau piețe.

i) Împingerea cărucioarelor de mână, destinate transporturilor de mărfuri, cari nu vor putea fi decât trase. Acestea nu vor putea circula prin parcurile orașului.

j) Cursele de motociclete în interiorul orașului.

Art. 24. — Vehiculele de orice fel nu vor putea staționa în Piața Mihai Viteazul și Str. Regina Maria, decât atâta timp cât este necesar pentru descărcarea sau încărcarea mărfii destinată desfacerei în aceste piețe.

Vehicule din provincie

Art. 25. — Vehiculele de orice fel venite din provincie, fie particulare, fie destinate transportului public, nu pot staționa pe străzile orașului decât în următoarele locuri.

a) Garaje.

b) Curți angajate în acest scop.

c) În parcurile de staționare fixate în acest scop și demarcate prin plăci semnalizatoare din Piața Unirii și Str. Cavalerilor, însă staționarea unui vehicol în aceste parcuri nu poate trece peste timpul de maximum 2 ore.

d) Autobusele pentru trafic de persoane interurbane au locul de sosire și plecare în parcul din dosul Postei Centrale.

În acest loc însă nu pot staționa la sosire, decât atâta timp cât este necesar pentru coborârea pasagerilor, iar la plecare numai cu o jumătate de oră înainte de timpul fixat pentru plecare, pentru restul timpului fiind obligate a trece în garaje.

Pentru staționare în parcul din dosul Postei Centrale este nevoie de autorizația Chesturei, care va fixa și timpul plecării pentru fiecare vehicol.

Vehiculele de piață

Art. 26. Toate vehiculele de piață și autobusele, vor avea în interior în fața pasagerilor o tablă după modelul aprobat de Chestură cu No. de ordine al vehicolului.

Art. 27. — Tarifele vehiculelor de piață și autobuselor sunt cele stabilite de Primăria Municipiului și cari vor fi afișate la vedere în fiecare vehicol.

Este interzis conducătorului de vehicule de a cere alt tarif decât cel afișat.

Vehiculele de piață vor taxa plata dela locul de plecare, iar în cazul când sunt comandate la domiciliu pentru un timp fix, taxarea va începe numai dela locul unde a fost comandat.

Art. 28. — Vehiculele de piață nu pot staționa decât în parcurile desemnate de Chestură, delimitate prin stâlpi indicatori.

În stațiunile fixate nu vor staționa decât numărul de vehicule admis de Chestură.

Acolo se va păstra cea mai mare curățenie fiind interzis conducătorului a spăla automobilul a face reparație, a face foc, a pune mangal etc.

Stâlpii indicatori nu pot fi folosiți pentru nici un fel de reclamă.

Art. 29. — Conducătorii de vehicule de piață, sunt datori a avea îmbrăcămintea curată a se purta cuviincios cu publicul și a nu fuma în timpul cât conduc, având pasageri. Se vor îngriji să aibă asupra lor bani mărunți pentru a putea restitui la plată până la valoarea de 100 lei.

Este cu desăvârșire oprit ca în stațiuni și parcurs să și spună cuvinte necuviincioase între ei.

În stațiuni le este interzis a se aduna la un loc sau a juca diferite jocuri, fiind obligați a sta la vehicol.

Art. 30. — Întrebuințarea pe vehiculele de piață (taxi sau autobus) a ajutorilor de șofeuri este interzisă.

Art. 31. — Autobusele sunt obligate a circula pe străzile desemnate de regulamentul special.

În interiorul lor trebuie să fie fixate table cu indicarea punctelor extreme ale parcursului și indicatoare vizibile cu tariful prețurilor în mărimea stabilită de Primărie.

Parcursul itinerariului autorizat trebuie să fie efectuat în întregimea lui.

Art. 32. — Autobusele n'au voie a se opri în mers spre a lua pasageri, ele oprindu-se numai la stațiile fixate, unde sunt așezate tablă indicatoare.

Art. 33. — Este oprit pasagerilor a se agăța de scara vehiculelor sau a se coborâ din vehicol înainte de a se opri în stație. Răspunderea în aceste cazuri cade și asupra taxatorului din vehicol.

Art. 34. — Publicul care dorește a se urca în autobuse, va aștepta în stațiile respective numai pe trotuar, fiind interzis a aștepta aceste vehicule pe partea carosabilă a străzii și se vor urca în ele numai după ce vehiculele se vor opri definitiv, fiind interzisă urcarea în mers.

Art. 35. — Conducătorii și taxatorii autobuselor sunt datori a avea o îmbrăcămintă curată, să fie cu-

violencioși în vorba lor cu toată lumea, să nu fumeze sau să mănânce atât timp cât sunt în exercițiul serviciului lor și să nu stea de vorbă cu pasagerii vehiculelor ce conduc sau cu trecătorii din drumul lor.

Fiecare din ei este obligat să aibă un bilet de identitate vizat de Chestură, purtând numele, pronumele și atribuțiunile ce are în serviciu.

Le este interzis să primească în vehicol pasageri purtători de lucruri cu cari, nepunându-le ține pe ge-nunchi, ar putea incomoda pe ceilalți pasageri, sau să primească oamenii cari prin starea lor mintală, de beție sau prin necurătenia lor ar cauza aceleași neajunsuri, sau a pasagerilor purtători de lucruri inflamabile.

Art. 36. În punctele de oprire stabilite, autobusele nu pot rămâne decât timpul necesar coborârii sau urcării pasagerilor, prelungirea staționării pentru așteptarea de pasageri, fiind oprită. De asemenea sunt interzise opririle în afară de punctele stabilite.

Art. 37. — După fiecare cursă sau chiar în cursul traseului, taxatorii sunt obligați să vadă dacă în interiorul vehicolului se află vre'un obiect pierdut sau uitat de vre'unul din pasageri, să atragă luarea aminte a acestora sau, dacă nu o mai poate face, să remită aceste lucruri direcțiunii, sau patronului lor, care este obligat să le depună în maximum 48 ore, la serviciul circulației din Chestură.

Semnalizare

Art. 38. — Aparatele semnalizatoare „Stop” funcționează prin două mișcări, oprire și liber, între cari se interpune semnalul de pregătire sau atenție, care se dă de agentul de circulație prin fluier, la fiecare din cele două mișcări.

Art. 39. — Atât pietonii cât și conducătorii vehiculelor sunt obligați să observe și să respecte indicațiunile semnalelor așezate pe străzi pentru reglementarea circulației, nefiindu-le permis de a le sus-trage, schimba din loc sau strica în vre'un mod oarecare.

Pentru sunet

Art. 40. — Pietonii sunt obligați să nu rămână indiferenți la primul semnal ce se dă de vehicol, să se urce pe trotoare și să nu facă a se repeta sunetul care devine inutil, iar conducătorii de orice fel de vehicule, la primul semnal, sunt obligați a se da la o parte și a ceda trecerea vehiculelor cari ar voi să le întreacă pe partea reglementară a străzii.

Art. 41. — Între orele 1 și 5 dimineața, conducătorii de vehicule le este strict interzisă întrebunțarea claxonului sau trombonului, căuând ca la încrucișări de străzi, bifurcări, traversare de pleje, în general acolo unde căile publice nu prezintă o completă vizibilitate, să mășoreze viteza semnalizând intermitent prin lumină pentru a fi observate.

Sanctiuni

Art. 42. — Abaterile dela dispozițiunile prezentului regulament se constată de ofițerii și agenții de poliție și vor fi sancționate, în conformitate cu dispozițiunile art. 107 din legea pentru organizarea administrațiunii locale, după cum urmează:

a) Se va aplica o amendă de 20 lei pentru abaterile dela dispozițiunile articolelor; 3, 4, 34, 39, 40;

b) Se va aplica o amendă de 40 lei pentru abaterile dela dispozițiunile articolelor; 2, 10, 11, 12, 15, 17, 18, 23, 24, 29, 32, 33, 35, 36, 41;

c) Se va aplica o amendă de 100 lei pentru abaterile dela dispozițiunile articolelor; 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 19, 20, 25, 26, 28, 31, 37;

d) Se va aplica o amendă de 200 lei pentru abaterile dela dispozițiunile articolelor; 16, 21, 22, 27, 30.

În afară de aplicarea pedepselor mai sus indicate, Șeful serviciului de circulație va putea, după împrejurări, odată cu amenda să aplice și ridicarea dreptului infractorului de a conduce, în conformitate cu dispozițiunile art. 64 din legea asupra circulației pe drumurile publice.

Amenzile se vor încasa prin chitanțele eliberate de Serviciul financiar al Municipiului Cluj, conform regulamentului ei, în folosul Municipiului Cluj, fiind destinate în întregime și cu precădere pentru îmbunătățirea poliției locale.

Cei cari nu vor achita amenzile stabilite prin prezentul regulament, vor fi trimiși în judecată în baza legii circulației.

Art. 43. — Prezentul regulament intră în vigoare după aprobare și la 10 zile după publicarea lui în Buletinul Oficial al Municipiului Cluj și afișare publică.

Desbătut și aprobat în ședința Comisiunii Interimare a Municipiului Cluj din 9 Iunie 1933.

Președintele Comisiei Interimare:

Dr. V. Deleu

p. Secretar General:
Dr. Gh. Peptea

Primăria Municipiului Cluj.
No. 17991—1933.

În conformitate cu art. 42 alin. 2 și 5 din Legea pentru modificarea legii de organizare a Comitetului Central și Comitetelor Locale de Revizuire publicată în Monitorul oficial No. 90—1933, — „Regulamentul cu privire la regulile generale de circulație pentru pietoni și conducătorii de vehicule cu tracțiune mecanică în raza Municipiului Cluj”, a fost aprobat de Ministerul de Interne cu ordinul No. 9720 A. 25 Iulie 1933.

p. Secretar General:
Dr. Gh. Peptea